

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 162/2022-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Zuzanou Jankoviechovou, advokátkou, M. R. Štefánika 157/45, Považská Bystrica, proti uzneseniu Okresnej prokuratúry Považská Bystrica č. k. Pv 414/21/3306-30 z 3. novembra 2021 a proti upovedomeniu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky č. k. IV/1 Pz 390/21/1000-8 z 11. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 7. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím a upovedomením orgánov činných v trestnom konaní označenými v záhlaví tohto uznesenia. Ďalej v ústavnej sťažnosti ústavnému súdu navrhuje, aby označené rozhodnutie a upovedomenie orgánov činných v trestnom konaní zrušil, vrátil jednému z nich vec sťažovateľa na nové konanie a priznal mu tiež primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi bolo 10. augusta 2021 vznesené obvinenie pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona, pričom uznesenie o vznesení obvinenia bolo sťažovateľovi doručené na začiatku jeho výsluchu 10. augusta 2021, kde sťažovateľ do zápisnice o výsluchu uviedol, že sa vzdáva možnosti podať proti uvedenému uzneseniu sťažnosť. Sťažovateľ bol následne uznesením Okresného súdu Považská Bystrica z 12. augusta 2021 vzatý do väzby a z tohto

dôvodu mu okresný súd opatrením z 12. augusta 2021 ustanovil obhajcu, ktorému bolo 16. septembra 2021 doručené uznesenie o vznesení obvinenia sťažovateľa z 10. augusta 2021. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal obhajca sťažovateľa 17. septembra 2021 sťažnosť a 30. septembra 2021 ju aj písomne odôvodnil. Uznesením Okresnej prokuratúry Považská Bystrica (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. Pv 414/21/3306-30 z 3. novembra 2021 (ďalej len „namietané uznesenie“) bola sťažnosť obhajcu zamietnutá podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku s odôvodnením, že bola podaná neoprávnenou osobou, keďže sa sťažovateľ práva podať sťažnosť vzdal. Proti namietanému uzneseniu okresnej prokuratúry uplatnil sťažovateľ návrh na postup podľa § 363 a nasledujúcich Trestného poriadku, ktorému Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) nevyhovela, o čom sťažovateľ informovala upovedomením č. k. VI/1 Pz 390/21/1000-8 z 11. januára 2022 (ďalej len „namietané upovedomenie“) s odôvodnením, že je postup okresnej prokuratúry, resp. namietané uznesenie okresnej prokuratúry, zákonný.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Právny zástupca sťažovateľa v ústavnej sťažnosti argumentuje, že sa nestotožňuje s právnym názorom okresnej prokuratúry a generálnej prokuratúry, ktoré považujú sťažnosť obhajcu podanú proti uzneseniu o vznesení obvinenia za podanú neoprávnenou osobou s odôvodnením, že sťažovateľ sa vzdal práva na podanie sťažnosti. Právny zástupca je totiž toho názoru, že obhajca sťažovateľa, aj keď sa sťažovateľ vzdal práva na podanie sťažnosti, nepodal túto sťažnosť proti vôli sťažovateľa ako obvineného. Argumentuje tým, že sťažovateľ ako osoba doteraz dosiaľ súdne netrestaná bol od samého začiatku a aj pri výsluchu 10. augusta 2021 pod veľkým psychickým tlakom a stresom a nevedomoval si dôsledky svojich odpovedí „na všetky poučenia OČTK“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Z obsahu argumentácie ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyplýva, že porušenie svojich označených práv vidí v postupe okresnej prokuratúry a generálnej prokuratúry, keď bola odmietnutá sťažnosť obhajcu sťažovateľa podaná proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažovateľovi pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. d) Trestného zákona ako podaná neoprávnenou osobou s odkazom na skutočnosť, že je podaná proti vôli sťažovateľa, keďže sa tento práva na podanie sťažnosti vzdal.

5. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci

im zverených kompetencií. Všeobecné sudy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 386/2019, II. ÚS 124/2021, II. ÚS 428/2021, II. ÚS 257/2021).

6. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

7. Ústavný súd poukazuje v prvom rade na ustanovenia § 215 ods. 1 Trestného poriadku, ktoré podľa výsledku dokazovania v prípravnom konaní umožňujú prokurátorovi zastaviť trestné stíhanie, ďalej na ustanovenie § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku, podľa ktorého v rámci preskúmania podanej obžaloby samosudca obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu. Ďalej poukazuje na ustanovenia § 306 a nasledujúce Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, pričom obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže toto odvolanie podať pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to odkazuje v konkrétnosti na ustanovenia § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorých odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iných prípadov) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. Ústavný súd ďalej poukazuje na ustanovenie § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa ustanovení § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje ústavný súd na ustanovenie § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa odseku 1 § 368 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) [rozsudok a trestný rozkaz] až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto kontexte poukazuje ústavný súd aj na ustanovenie § 371 ods. 1

písm. c) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu a ustanovenie § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

8. Z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku citovaných v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že skutočnosti namietané obhajcom sťažovateľa (v sťažnosti, ktorá bola zamietnutá ako podaná neoprávnenou osobou) o prípadnej nezákonnosti vzneseného obvinenia potenciálne zakladajú (poznámka: nie bez ďalšieho preukazujú) dôvod na zastavenie trestného stíhania, odmietnutie obžaloby, podanie odvolania, prípadne dovolania v ďalšej etape trestného konania. Platná právna úprava trestného konania teda sťažovateľovi umožňuje v rámci uplatnenia práva na obhajobu domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv v prípravnom konaní, pri preskúmaní obžaloby, následne prostredníctvom riadneho a mimoriadneho opravného prostriedku – odvolania a dovolania, kde je dozor konajúci prokurátor, konajúci súd, odvolací súd, prípadne dovolací súd oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdení sťažovateľa o prípadnej nezákonnosti vzneseného obvinenia.

9. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ má v systéme trestného konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľa a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc iných orgánov verejnej moci. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv sťažovateľa nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

10. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

11. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu